

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПАСТОК ВУГЛЕВОДНІВ У ДЕВОНСЬКИХ ВІДКЛАДАХ ПІВДЕННОЇ ПРИБОРТОВОЇ ЗОНИ ДДЗ

У 60-х роках ХХ століття в Прип'ятському прогині, що є геологічним продовженням Дніпровсько-Донецької западини (ДДЗ), виявлено великі запаси нафти в девонських відкладах. Ця подія дала потужний поштовх для активізації геологорозвідувальних робіт на нафту і газ у девонських відкладах ДДЗ. Метою даної роботи є оцінка тектонічних умов, що сприяли формуванню пасток вуглеводнів у девонських відкладах південної прибортової зони ДДЗ.

Аналізуючи рівень дослідженості геологічної будови та нафтогазового потенціалу девонських відкладів у межах ДДЗ, варто зазначити, що цей комплекс розкрито понад 1200 свердловинами глибокого буріння із загальною проходкою близько 1 мільйона метрів (враховуючи буріння через молодші породи, що перекривають девон). У девонських відкладах відкрито 14 нафтогазових родовищ. При цьому на двох родовищах поклади вуглеводнів пов'язані виключно з девонськими утвореннями, а на дванадцяти вони є частиною багатопластових родовищ, де продуктивними є також молодші горизонти. Крім того, на восьми площах зафіксовано інтенсивні нафтопрояви.

На основі виконаного аналізу геологічної будови покладів, відкритих в девонських відкладах, можна виділити такі типи пасток:

1. Склепінні, антиклінальні пастки. Антиклінальні пастки утворюються завдяки склепінному перегину пластів–колекторів. Поклади вуглеводнів, пов'язані з пастками цього типу переважно в міжсольових надсольових відкладах, приурочені до апікальної частини підняття на Личківському, Мачухському родовищах. Всі пастки мають тектонічні, літологічні, стратиграфічні обмеження по площі.

Такі пастки можливі також і в надсольовому та підсольовому комплексах девону. Таким чином є перепективи видобутку вуглеводнів для підсольового комплексу девону на глибинах понад 6 км і на межі технічного досягнення пошуково розвідувальним бурінням.

2. Склепінні, масивні і масивно-пластові пастки.

Масивний пласт складений потужною (до кількох сотень метрів) товщею порід зазвичай однакового віку та літологічного складу і перекритий зверху породою–покришкою. Масивні поклади мають місце як в межах склепін антиклінальних підняття, порушених скидами

(центральний блок родовища), так і в занурених частинах таких структур, переважно на крилах, де поклади екрануються згідними і незгідними скидами. Прикладом є Руденківське, Мачуське і Богатойське родовища.

3. Несклепінні пастки зустрічаються на складчастих структурах і поза їх межами з моноклінальним заляганням шарів (диз'юнктивні чи тектонічно екрановані, літологічні, стратиграфічні та їх комбінації): літологічно обмежені з усіх боків, лінзоподібні, тектонічно-, стратиграфічно- і літологічнообмежені за простяганням проникних колекторів (Ливенське родовище).

На Руденківському, Личківському, Новогригорівському, Леванівському родовищах ці пастки характерні між сольових і підсольових відкладів девону. На Рясківському родовищі (надсольові відклади, ПГ Д-1) тектонічне екранування буває як щільними теригенними породами, так і сіллю (рис. 1).

Геологічний розріз по лінії І-І
за С.В.Саботажем (з уточненням М.Б.Поліщука, 2004р.)

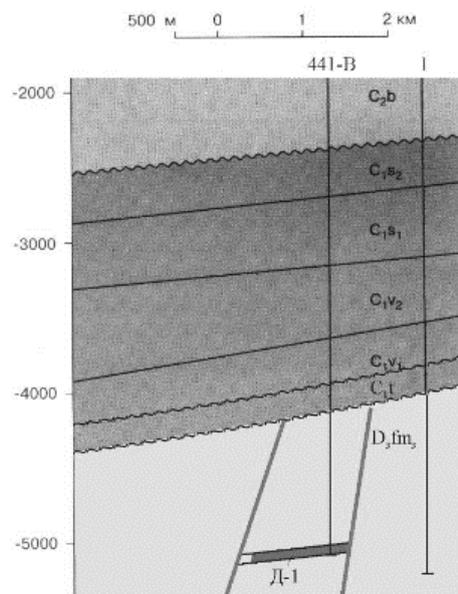

Рис.1 — Неантиклінальні тектонічно обмежені типи пасток на Рясківському газоконденсатному родовищі

Висновки. Найбільш сприятливі сейсмогеологічні умови для вивчення девонського комплексу порід і картування пасток вуглеводнів створились в південній прибортовій зоні. Неузгодження, що виявлені в результаті досліджень можуть відображати будову перспективних в нафтогазоносному відношенні неантиклінальних пасток.

Література:

1. Атлас родовищ нафти і газу України. В шести томах. Т. 2: Східний нафтогазоносний регіон. – Львів: УНГА, 1998. – 923 с.
2. Умови формування осадових басейнів та перспективи виділення нових нафтогазоносних комплексів: звіт про науково-дослідну роботу. – К, 2005. – 292 с